

Spectrum Signalement 3

Ouderenadviseur als pionier in wonen – welzijn – zorg

Mevrouw Tuinder is 84 jaar en altijd erg vitaal geweest. Het laatste jaar moet ze steeds meer energie in de verzorging van haar 86-jarige man steken. Deze begint verschijnselen van dementie te vertonen. Ze kan de verzorging nog wel opbrengen, maar merkt dat het steeds meer zijn tol gaat eisen. Graag zou ze drie dagen per week ondersteuning hebben. Maar waar kan ze terecht? Moet de familie Tuinder alles zelf bekostigen of is hulp van familie de enige oplossing? En hoe gaat het als haar man wat slechter ter been wordt? Kunnen ze dan nog wel in dit appartement blijven wonen? Was er maar iemand die haar hier een handje bij kon helpen...

Gemeenten verantwoordelijk

Mevrouw Tuinder is één van de vele ouderen die ondersteuning nodig heeft om in het doolhof van welzijn, wonen en zorg de noodzakelijke voorzieningen te verkrijgen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het verschaffen van deze ondersteuning. De Provinciale Projectgroep Ouderenadviesing Gelderland wil ervoor zorgen dat dit mogelijk blijft, doordat er voldoende ouderenadviseurs in Gelderland hun werk kunnen blijven doen.

Ondersteuning van de regio of provincie is vooral noodzakelijk om deskundigheidsbevordering en gezamenlijk overleg tussen ouderenadviseurs mogelijk te maken. Uit een enquête onder alle Gelderse ouderenadviseurs blijkt dat de behoefte aan deze ondersteuning bij meer dan de helft gewenst is. Dit Signalement gaat in op de rol van de ouderenadviseur en wat er nodig is om de functie goed tot zijn recht te laten komen, bijvoorbeeld door een betere samenwerking.

Symposium

Op 13 oktober 2005 organiseert de Provinciale Projectgroep Ouderenadviesing een symposium waarin de plaatselijke en regionale samenwerking tussen vrijwilligers en beroepskrachten centraal staat. Spectrum presenteert hier het onderzoeksrapport ouderenadviesing in Gelderland. Elma van Dongen heeft in opdracht van Spectrum onderzoek verricht naar de samenwerking tussen de vrijwillige en beroepsouderenadviseur in de provincie Gelderland. Er wordt in kaart gebracht welke taken de ouderenadviseurs vervullen, wat hun kennisniveau is ten aanzien van de functie-uitoefening en hoe ze denken over samenwerking en onderlinge taakverdeling. Ook wordt uiteengezet hoe de huidige samenwerking is georganiseerd en hoe deze lokaal en regionaal vormgegeven kan worden.

Heumen

De beroepsmatige ouderenadviseur in Heumen werkt vanuit Malderburch, het centrum voor welzijn, wonen en zorg. Daarnaast zijn er in de gemeente vrijwillige ouderenadviseurs werkzaam vanuit de KBO. Ieder behandelt zijn eigen aanvragen maar er vindt wel structureel overleg plaats tussen de ouderenadviseurs onderling en men is daar overwegend tevreden over. Als belangrijkste meerwaarde van samenwerking wordt genoemd de onderlinge verwijzing, inhoudelijke afstemming en collegiale steun. De afbakening van de functie en het doorverwijzen naar elkaar zijn echter aspecten die volgens de ouderenadviseurs meer duidelijkheid behoeven. De beroepsmatige ouderenadviseur heeft tevens 4 à 5 keer per jaar regionaal overleg met andere beroepsmatige ouderenadviseurs. Het doel daarvan is: uitwisselen van ervaringen, visieontwikkeling en het volgen van landelijke en regionale ontwikkelingen.

Roep om de ouderenadviseur

De samenleving zal in de komende decennia uit steeds meer ouderen bestaan. Op dit moment zijn er 2,2 miljoen Nederlanders van 65 jaar en ouder. Daarvan woont ruim 93% zelfstandig. Veel ouderen kunnen zich uitstekend redden, maar niet iedereen. Nederland telt zo'n 850.000 zelfstandig wonende 55-plussers met matige of ernstige beperkingen. Circa 150.000 van hen zijn alleenstaanden met een laag inkomen (SCP-publicatie 2004/4, Zorg en wonen voor kwetsbare ouderen, rapportage ouderen 2004). Het aantal ouderen dat zich niet of minder goed kan redden en bijna verstoken is van traditionele familiebanden is groot en neemt toe. Deze ouderen zijn nagenoeg geheel op zichzelf aangewezen.

De hulpverleningsinstanties, de Stichtingen Welzijn Ouderen en de plaatselijke afdelingen van ouderenbonden en andere vrijwilligersorganisaties ontdekken maar al te vaak dat steun op maat aan individuele ouderen dringend geboden is. Daarbij vinden zij de inzet van ouderenadviseurs (vrijwilligers en beroeps) absoluut nodig. Deze werken nu nog vaak alleen en hebben relatief weinig tot geen overleg met collega's. Ook werken vrijwilligers niet altijd samen met de beroepsouderenadviseur. De vraag naar ondersteuning is in veel gemeenten groter dan het beschikbaar aantal uren van de ouderenadviseur. Met de komst van de Wmo in 2006 zal de taak van de gemeenten ook op dit gebied worden uitgebreid. De ouderenadviseurs zelf willen meer ondersteuning en duidelijkheid over het beleid van ouderenadvisering.

Wat doet een ouderenadviseur?

Een ouderenadviseur ondersteunt cliënten of hun cliëntensysteem zodat ouderen zo lang als mogelijk zelfstandig (blijven of gaan) functioneren. Hij zorgt ervoor dat ouderen keuzes kunnen maken die overeenstemmen met hun wensen en behoeften. De adviseur neemt initiatief om informatie en advies te geven aan de zelfstandig wonende ouderen op het terrein van wonen, zorg, welzijn, veiligheid, vervoer en financiën. Ouderen kunnen hierdoor langer zelfstandig blijven wonen, wat zij doorgaans zelf ook willen. Vragen die ouderenadviseurs van ouderen krijgen, gaan vooral over wonen/woonaanpassingen en over financiële regelingen.

Wat vragen ouderen aan ouderenadviseurs?

Met welke vragen van ouderen krijgen ouderenadviseurs in Gelderland vooral te maken?	Beroepskrachten n = 68	Vrijwilligers n = 73
vragen over:		
Wonen/ woningaanpassingen	63%	34%
Financiële regelingen	40%	55%
Ondersteuning bij administratie	19%	32%
Vervoer	19%	33%
(Vrije)tijdsbesteding	9%	3%
Sociale contacten	41%	12%
Belastingformulieren invullen	7%	47%
Zorg(voorzieningen)	63%	44%

Bron: onderzoeksrapport Ouderenadvisering, Spectrum, Elma van Dongen augustus 2005.

Welke ouderen hebben vooral behoefte aan een ouderenadviseur?

- **Ouderen met weinig opleiding en weinig geld**
Hebben vaak een slechtere gezondheid en moeite met het betalen voor hulp en activiteiten, lopen daardoor een verhoogd eenzaamheidsrisico.
- **Alleenstaande mannen 75+**
Gezondheid vaak slechter, ondervinden weinig steun uit de omgeving en zijn nogal eenzaam. Huishoudelijk werk is hen meestal vreemd.
- **Alleenstaande vrouwen 75+**
Voor een deel niet vertrouwd met financiële zaken, noch met het doen van klusjes. Hebben vaak weinig geld, voelen zich eenzaam. Gezondheid gemiddeld slechter dan die van alleenstaande mannen 75+.
- **Hoogbejaarden/80+**
Worden steeds afhankelijker van zorg en dienstverlening, regie over eigen leven gaat steeds moeizamer. Eenzaamheid ligt op de loer.
- **Allochtone ouderen**
Hebben vaak een lage opleiding, een klein inkomen, zijn vroeg oud. Daarnaast ondervinden sommigen hinder van de taalbarrière.
- **Dementerenden en hun omgeving**
Worden eenzamer en in alle opzichten steeds afhankelijker. Voor hun omgeving dreigt overbelasting.
- **Chronisch zieken en gehandicapten**
Kennen chronische gezondheidsproblemen en fysieke beperkingen. In hun mobiliteit beperkt, waardoor ook nog een isolement dreigt.
- **Ouderen met chronische psychiatrische problemen**
Met een klein sociaal netwerk, weinig mantelzorg en slecht op elkaar aansluitende voorzoningen lopen zij risico's van zelfverwaarlozing en eenzaamheid.

(Uit: IGLO, Inter gemeentelijk Lokaal Ouderenbeleid, van Tafeltje dekje tot ouderenadvisering 2000)

Samenwerking

Iedere ouderenadviseur heeft zijn eigen achtergrond en deskundigheid, maar opereert vanuit een verantwoord functiekader. Ouderenadviseurs stellen hulpvragen vast, maken plannen, interveniëren en evalueren. Behalve overeenkomsten zijn er ook verschillen in het takenpakket van een vrijwillige ouderenadviseur en een beroepsouderenadviseur. De Projectgroep Ouderenadvisering Gelderland is van mening dat beide adviseurs noodzakelijk zijn en dat ze elkaar goed kunnen aanvullen en versterken in een lokaal gevormd team van ouderenadvisering. Samenwerking tussen de beroeps- en vrijwillige ouderenadviseur draagt bij tot een succesvolle ouderenadvisering. Het is de taak van beiden om goede werkafspraken te maken, naar elkaar te verwijzen indien noodzakelijk en te komen tot een duidelijke taakafbakening.

Vrijwillige ouderenadviseurs

De vrijwillige ouderenadviseurs worden gerekruteerd vanuit de lokale afdelingen van de ouderenbonden maar zijn meestal niet in dienst van een organisatie. De inhoudelijke verantwoordelijkheid (juist behandelen van cases) van de vrijwillige ouderenadviseur ligt evenwel bij het lokale team ouderenadvisering. De ouderenbonden zijn verantwoordelijk voor de deskundigheidsbevordering van deze ouderenadviseurs. Deze opleiding tot vrijwillige ouderenadviseur volgen zij bij de Samenwerkende Bonden van Ouderen in Gelderland (SBOG). Door de SBOG worden zij op de hoogte gehouden van nieuwe ontwikkelingen.

Beroepsouderenadviseurs

De beroepsouderenadviseur is een professioneel opererende deskundige. Bij het vaststellen van de hulpvraag werkt hij -naast de

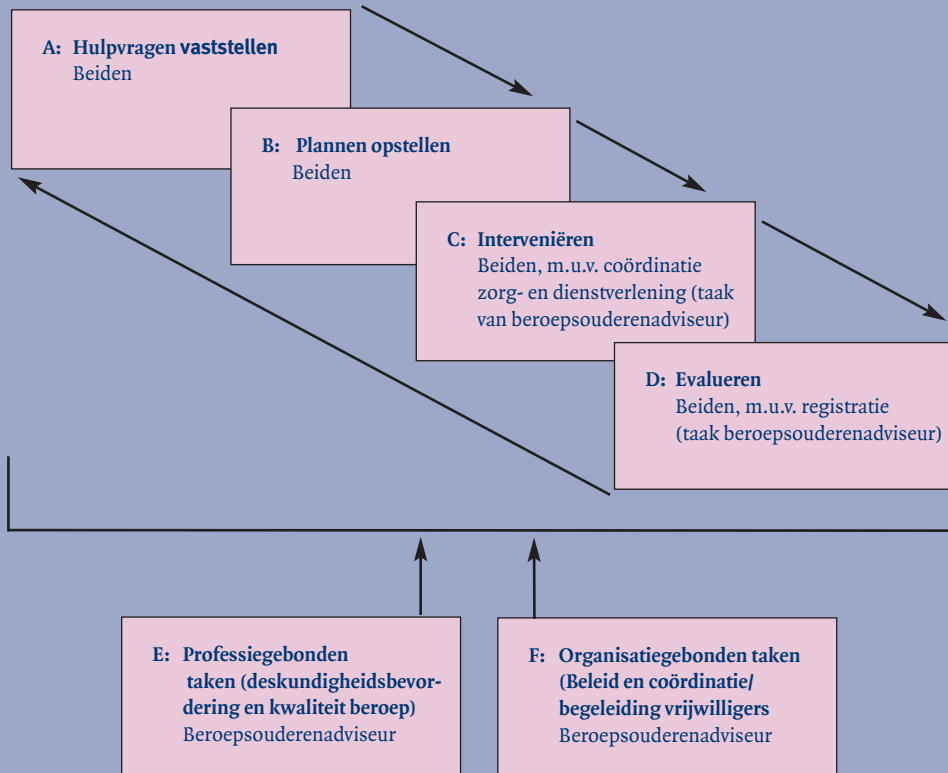
Apeldoorn

Vanuit de brede welzijnsinstelling Wisselwerk werken in Apeldoorn 4 beroepsmatige ouderenadviseurs intensief samen in even zoveel stadsdelen. Ze wisselen onderling informatie uit, vervangen elkaar zo nodig en houden elkaar op de hoogte van ontwikkelingen in hun vakgebied. Ze zijn allen zeer tevreden over deze wijze van samenwerking. Ook met vrijwillige ouderenadviseurs is contact. De welzijnsinstelling coördineert dit. Daarnaast hebben de ouderenadviseurs van Wisselwerk contact met een uitgebreid netwerk van instanties en willen zij een brugfunctie vervullen tussen beroepsmatige en vrijwillige inzet die bij de doelgroep betrokken is. Tussen de vrijwillige en beroepsmatige ouderenadviseurs onderling vindt uitwisseling en verwijzing plaats. Als belangrijkste meerwaarde van het contact tussen vrijwillige en beroepsmatige ouderenadviseurs wordt genoemd verwijzing en taakverdeling.

In maart 2005 waren er 179
vrijwillige ouderenadviseurs
en 105 beroepsouderen-
adviseurs in Gelderland
werkzaam

afhandeling van incidentele hulpvragen systematisch en procesmatig. Dat wil zeggen: hij legt contact met de doelgroep, signaleert de hulpvraag, inventariseert, onderzoekt en stelt een hulpplan op. Daarbij speelt het probleemoplossend vermogen van de cliënt een bepalende rol. Naast de taken die voor alle ouderenadviseurs gelden, heeft de beroepsouderenadviseur bovendien organisatiegebonden taken uit te voeren: bijdragen aan het beleid van de organisatie waaraan hij verbonden is en samenwerken met anderen (andere instanties, professionals en vrijwilligers die samen met hem een project uitvoeren).

Taken beroeps- en vrijwillige ouderenadviseur

Ouderenadvisering in gemeentelijk beleid

Door het proces van extramuralisering (gestimuleerd door de landelijke overheid) blijven of gaan steeds meer ouderen langer zelfstandig wonen met zorg aan huis. Dit sluit aan bij de wens van veel ouderen om zo lang mogelijk op eigen benen te kunnen staan in plaats van in een bejaardentehuis te wonen. Voor velen een positieve ontwikkeling, maar het kan ook problemen met zich meebrengen. Ouderen blijven wel langer zelfstandig wonen, maar verliezen contacten (door het wegvallen van het werk, een partner, familie en vrienden) en moeten steeds meer zaken zelf regelen. Daarom hebben zij vaak zorg van buitenaf nodig. Door met name de moeilijke aanvraagprocedure van het Persoonsgebonden Budget (PGB) is het voor veel ouderen moeilijk om deze zorg op maat te krijgen. Er wordt van ze verwacht dat zij dit zelfstandig regelen, maar ondersteuning blijkt maar al te vaak noodzakelijk te zijn. Vanaf 2002 tot en met 2004 heeft Spectrum in twaalf Gelderse gemeenten onderzoek

gedaan naar behoeften van ouderen op het terrein van welzijn, wonen, zorg, vervoer en informatievoorziening. Hier waren circa 750 ouderen bij betrokken. Uit deze onderzoeken blijkt grote behoefte aan ondersteuning door een ouderenadviseur.

Wmo op komst

Met de komst van de nieuwe Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) lijkt de functie van ouderenadviseur een plek te krijgen binnen gemeentelijk beleid. Deze sluit aan bij twee van de drie doelstellingen van deze wet: het bevorderen van de maatschappelijke participatie en het vergroten van de zelfredzaamheid. De gemeente heeft vanaf de komst van deze nieuwe wet de plicht om voorzieningen te onderhouden die deze doelstellingen verwezenlijken. Ouderenadvisering is daar één van. Ouderen kunnen zo op een laagdrempelige manier advies krijgen van een expert op het gebied van welzijn, wonen en zorg zodat zij zichzelf langer zelfstandig kunnen redden én blijven deelnemen aan de samenleving. Hiermee kan voorkomen worden dat ouderen in een sociaal isolement terechtkomen. Naast ouderen blijven in het kader van de Wmo ook andere kwetsbare groepen in de wijken en buurten wonen. In dit verband, maar ook bij het ontwikkelen van een zorgkloket, is het van groot belang dat ouderenadviseurs en MEE-consulenten veel gaan samenwerken omdat hun functies vergelijkbaar zijn.

Prestatievelden

Om resultaten van de Wmo te ordenen en zichtbaar te maken, zijn landelijk een aantal prestatievelden samengesteld. Deze geven de gemeente handvatten om de juiste voorzieningen op het gebied van welzijn te faciliteren. De ouderenadviseur valt onder de prestatievelden, die aangeven dat er voorzieningen voor informatie en advies noodzakelijk zijn alsmede de voorzieningen die de maatschappelijke participatie en ondersteuning bevorderen. Een financiering uit de Wmo voor de ouderenadviseur is dus heel legitiem. De gemeente kan dit vastleggen in de nota 'Maatschappelijke zorg' (waarvan cliënt-

ondersteuning een onderdeel is) die zij vanaf de invoering van de Wmo verplicht is te schrijven. Ouderenadvisering is onderdeel van cliëntondersteuning dat in de nota moet worden vastgelegd. In feite lag deze verantwoordelijkheid al bij de gemeenten in het kader van de Subsidieregeling 'Diensten wonen met zorg' die zal opgaan in de Wmo. Deze subsidieregeling geeft gemeenten de mogelijkheid om de cliëntondersteuning te faciliteren, waaronder de ouderenadvisering. Het Rijk heeft daarvoor financiële middelen beschikbaar gesteld.

Financiering

Ouderenadvisering werkt preventief en gaat vaak vooraf aan zorg. Doordat ouderen weten waar en hoe ze zorg aan huis kunnen krijgen, wordt in een vroeg stadium voorkomen dat ze in het zorgcircuit terechtkomen. De gemeente kan in overleg met zorgkantoren mogelijkheden voor cofinanciering vastleggen. Zorgkantoren houden echter nog vaak de hand op de knip. Landelijke ontwikkelingen moeten uitwijzen of een cofinanciering mogelijk is. Om ervoor te zorgen dat overal een ouderenadviseur werkzaam is (onafhankelijk van de beleidsuitvoering van de gemeente) zouden ook hier landelijke of provinciale richtlijnen wenselijk zijn. Toch is de verwachting, dat in het licht van de Wmo en de afslanking van de moderne AWBZ, de financiering van de ouderenadvisering bovenal een gemeentelijke aangelegenheid wordt. De gemeente zal moeten trachten om, in het licht van de preventieve gezondheidszorg, het zorgkantoor in hun regio te interesseren voor cofinanciering.

Nijmegen

In Nijmegen bepaalt de klant of de vraag voor ouderenadviseurs bij SWON of bij de ouderenbonden wordt neergelegd.

De KBO en ANBO hebben in Nijmegen gezamenlijk een coördinator vrijwillige ouderenadviseurs die vragen verzamelt en verdeelt. Vervolgens neemt de betreffende ouderenadviseur de vraag in behandeling. Gaandeweg het traject kan het beter zijn naar elkaar door te verwijzen, en dat gebeurt dan ook in overleg met de cliënt.

In 2004 heeft de samenwerking tussen de SWON-ouderenadviseurs en de eind 2003 gecertificeerde vrijwillige ouderenadviseurs steeds meer vorm gekregen.

Er zijn 3 gezamenlijke bijeenkomsten georganiseerd met als doel kennismaking en deskundigheidsbevordering. Daarnaast is per stadsdeel afstemmingsoverleg geweest tussen vrijwillige ouderenadviseurs en SWON-ouderenadviseurs. Tijdens deze bijeenkomsten zijn casussen besproken en doorverwijzingen gerealiseerd. Ouderenadviseurs in Nijmegen weten elkaar steeds beter te vinden. Respect voor elkaars kwaliteiten is daarbij het uitgangspunt.

De samenwerking in Nijmegen wordt aangestuurd door de stuurgroep ouderenadvisering Nijmegen, waarin bestuursleden van KBO en ANBO, de vrijwillige coördinator een manager van SWON en een SWON-ouderenadviseur participeren. Binnen deze stuurgroep worden in 2005 nadere afspraken gemaakt rondom op elkaar afgestemde registratie. Ook afstemming rondom signalering en beleid is in de stuurgroep aan de orde. In de toekomst is het denkbaar dat de aanvragen centraal lopen via het SWON-Informatiecentrum. De één-loket gedachte is uiteraard ook in Nijmegen actueel.

Aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid

Zowel de beroeps- als de vrijwillige ouderenadviseur opereren in hun taakuitoefening individueel en hebben daarbij hun eigen beroeps c.q. taakcode. Zij worden geacht hun werk deskundig te verrichten.

Voor de beroepsouderenadviseurs ligt de juridische verantwoordelijkheid en de daarmee gepaard gaande aansprakelijkheid uiteindelijk bij het bestuur van de professionele organisatie waaraan het team van ouderenadvisering is aangehaakt. Deze professionele organisatie is vaak een stichting welzijn (ouderen) maar kan ook een zorgaanbiedende stichting zijn.

Voor de vrijwillige ouderenadviseurs wordt een vrijwilligersovereenkomst tussen de lokale ouderenbond en de vrijwillige ouderenadviseur opgesteld, zodat de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid beter geregeld is. Tevens is het voor vrijwillige ouderenadviseurs van belang te werken met een introductieformulier voor de cliënt waarin de taken van de vrijwillige ouderenadviseur worden benoemd.

Verantwoording afleggen van verstrekte subsidiegelden die van de gemeente of uit andere hoofde verkregen zijn, behoort tot de taken van het bestuur van de professionele of vrijwilligersorganisatie. Het bestuur is in finale zin ook verantwoordelijk voor de exploitatiecijfers die bij ouderenadvisering van toepassing zijn.

Provinciale Projectgroep Ouderenadvisering

De partners van de Projectgroep Ouderenadvisering Gelderland werken vanaf 2001 samen om de functie ouderenadviseur (zowel beroepsmatig als vrijwillig) te profileren binnen de informatie- en adviesfunctie van de welzijns- en zorgsector.

De provinciale projectgroep heeft zich drie doelen gesteld:

- Het beroep van ouderenadviseur heeft een duidelijke plaats binnen gemeentelijk beleid en heeft bestaansrecht in vrijwel elke Gelderse gemeente;
- De kwaliteit van de taakuitoefening is geoptimaliseerd, zodat de ouderenadviseur effectief en efficiënt problemen van ouderen kan signaleren en hen kan doorverwijzen naar organisaties behorende tot het netwerk van de ouderenadviseur;
- Er is een regionale overlegstructuur tussen de vrijwillige en beroepsmatige ouderenadviseurs, zodat zij elkaar van de laatste ontwikkelingen op de hoogte stellen en zij hun deskundigheid optimaal op peil kunnen houden.

De projectgroep bestaat uit de volgende partners:

- SBOG (Samenwerkende Bonden van Ouderen in Gelderland)
- Gelderse VIGO (Vereniging van Instellingen Welzijn Ouderen in Gelderland),
- Spectrum Centrum Maatschappelijke Ontwikkeling.
- PPCF (Provinciale Patiënten Consumenten Federatie)
- SWON (Stichting Welzijnswerk Ouderen Nijmegen)
- NIZW (Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn) als ad hoc adviseur

Regionale ondersteuningsgroepen

In december 2003 is een enquête gehouden onder alle gemeenten en Stichtingen Welzijn (Ouderen) in Gelderland over ouderenadvisering. Van alle gemeenten in Gelderland (73) hebben 69 gemeenten de vragenlijst geretourneerd. Uit de resultaten blijkt dat het merendeel van de beroepsouderenadviseurs behoefte heeft aan ondersteuning in de vorm van een regionaal overleg. De ouderenadviseur is nu nog vaak een eenmanspost die weinig tot geen overleg heeft met collega's. Ook vrijwilligers werken niet altijd samen met de beroepsouderenadviseur. Daarnaast is de

vraag naar ondersteuning in veel gemeenten groter dan het beschikbaar aantal uren van de ouderenadviseur. Het streven van de projectgroep is om lokale hulpteams van ouderenadvisering te formeren (als ze er nog niet zijn), zodat de ouderenadvisering in heel Gelderland adequaat kan worden uitgevoerd. De hulpteams bestaan uit de vrijwillige ouderenadviseurs en de beroepsouderenadviseurs die de vrijwilligers en de beroeps deels aansturen. De kwaliteit van de hulpteams is voldoende gewaarborgd, zodat de functie van ouderenadviseur continu op een kwalitatief hoogwaardige manier uitgevoerd wordt. Om dit te bereiken, komen de hulpteams regelmatig bij elkaar om praktijkervaringen uit te wisselen en te bestuderen. Regionaal zijn er in Gelderland al enkele overleggen gestart. Deze trend moet worden voortgezet. Binnen het overleg staan intervisie, deskundigheidsbevordering en supervisie centraal.

Samengevat

De Provinciale Projectgroep streeft naar: "het verwezenlijken van één aanspreekpunt voor ouderenadvisering op lokaal niveau, waarbij de vrijwillige en beroepsouderenadviseurs met de lokale maatschappelijke organisaties samenwerken en de onafhankelijkheid en privacy van de cliënt is gewaarborgd. Alle aanspreekpunten in de regio werken samen in een regionaal team, waarbij uitwisseling en deskundigheidsbevordering centraal staan."

Toekomstige activiteiten

Welke taken wil de projectgroep de komende jaren oppakken:

Informereren:

Publicaties voor de achterban van PPCF, SBOG, Spectrum en VIGO

Deskundigheidsbevordering:

- Opzetten van een structuur van regionale overleggen / intervisie voor vrijwillige en beroepsouderenadviseurs gezamenlijk
- Verzorgen inhoudelijke thema's rondom ouderenadvisering tijdens regionale overleggen en symposia

Spectrum Signalement Ouderenadviseur als pionier in wonen - welzijn - zorg juni 2005

Een uitgave van Spectrum, Centrum Maatschappelijke Ontwikkeling Gelderland

Spectrum publiceert jaarlijks drie à vier Signalementen om maatschappelijke thema's bespreekbaar te maken in de Gelderse samenleving.

Spectrum
Postbus 8007
6880 CA Velp
tel. (026) 384 62 00
info@spectrum-gelderland.nl

Teksten: Elma van Dongen, Eufride Klein Rouweler, Hans Stein en Maurice de Greef

Met dank aan de leden van de Provinciale Projectgroep Ouderenadvisering Gelderland

Eindredactie: John Smeets
Foto's: Novy Print

Meer informatie

Voor informatie over ouderenadvisering in Gelderland en het symposium van 13 oktober 2005 kunt u contact opnemen met Maurice de Greef
tel. (026) 384 62 52, e-mail: m.de.greef@spectrum-gelderland.nl.

Het rapport ouderenadvisering is vanaf augustus verkrijgbaar bij het Spectrum Informatiecentrum, tel. (026) 384 62 63; e-mail ic@spectrum-gelderland.nl
Het rapport is dan ook te downloaden vanaf www.spectrum-gelderland.nl

Strategisch beleid voeren:

- Contact met provincie onderhouden
- Advisering gemeenten en achterban door Projectgroep
- Verwezenlijken optimalisering ouderenadvisering in de provincie Gelderland
- Contact met NIZW en MEE
- Invloed uitoefenen op financiering van de ouderenadviseur, zowel gemeentelijk, als bij zorgkantoren e.a. organisaties (o.a. in kader van de Wmo).